

การปลูกฟักทอง

การปลูกฟักทอง พันธุ์ฟักทอง การเตรียมดิน การดูแล ให้น้ำให้ปุ๋ย ตลอดจนการกำจัดวัชพืช การป้องกันโรคและแมลง

การปลูกฟักทอง - ฟักทอง เป็นพืชผักที่จัดอยู่ในกลุ่มพืชตระกูลแตง (Cucurbitaceae) ซึ่งได้แก่ ฟักทอง แตงกวา แตงร้าน ฟักแฟง มะระ บวบ แตงโม แคนตาลูป ฯลฯ เป็นพืชผักที่มีราคาสูง มีวิตามินเอสูง ช่วยบำรุงผิวพรรณและถนอมสายตา นำมาทำอาหารได้หลายชนิด เช่น ยอดอ่อนนำมาลวกจิ้มน้ำพริก หรือใส่แกงเลียง แกงส้มเปรอะ แกงส้ม เป็นต้น เนื้อใช้ทำอาหารได้ทั้งคาว-หวาน ทั้งผัด-แกง-ขนม และใช้เป็นอาหารเสริมในเด็กเล็ก รวมทั้งตัดแปลงมาใช้โรยหน้าหรือปนในขนมต่างๆ ทำให้มีสีสันสวยงาม และมีคุณค่าทางอาหารมากยิ่งขึ้น

พันธุ์ฟักทอง

มีพันธุ์พื้นเมืองหลายพันธุ์ เรียกตามลักษณะของผล เช่น พันธุ์ข้องปลา จะมีลักษณะของผลคล้ายข้องปลา, พันธุ์ผลมะพร้าว จะมีลักษณะผลคล้ายมะพร้าว เป็นต้น

พันธุ์ดำ เมื่อแก่เปลือกจะมีสีเขียวเข้มอมดำ เปลือกจะขรุขระเป็นปุ่มปม คล้ายผิวคางคก (บางที่ก็เรียกพันธุ์คางคก) ก้นของผลยุบเข้าไปในผล ทำให้ปอกเปลือกยาก แต่เป็นพันธุ์หนักผลโต

พันธุ์น้ำตก ผิวจะไม่ค่อยขรุขระนัก ก้นของผลจะนูนออกมา ทำให้ปอกเปลือกง่าย ผลเล็กกว่าพันธุ์ดำเล็กน้อย

พันธุ์ฟักทองนี้ จะมีชื่อเรียกแต่ละท้องถิ่นไม่เหมือนกัน มีขนาดรูปร่างสีเปลือก ผล และเนื้อก็แตกต่างกันไป พันธุ์เบาให้ผลเล็ก อายุเก็บเกี่ยว 120-180 วัน โดยทยอยเก็บผลได้เรื่อยๆ 4-5 ครั้ง ต้นหนึ่งๆ จะให้ผลได้ 4-5 ผล หรือมากกว่าถึง 7 ผล

สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม กับการปลูกฟักทอง

ดิน ปลูกได้ในดินแทบทุกชนิดที่มีการปลูกผัก ชอบดินร่วนปนทรายที่มีความอุดมสมบูรณ์ดี และมีการระบายน้ำดี มีค่าความเป็นกรด-ด่างของดินระหว่าง 5.5-6.8 (ชอบดินเป็นกรดเล็กน้อย) ชอบอากาศแห้ง ดินไม่ชื้นแฉะ และน้ำไม่ขัง

ฤดูปลูก ส่วนมากจะเริ่มปลูกในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม หรือหลังฤดูทำนา แต่สามารถได้ดีในปลายฤดูฝน และต้นฤดูหนาวคือช่วงเดือนกันยายน-ตุลาคม และปลูกได้ดีที่สุดคือช่วงเดือนพฤศจิกายน-กุมภาพันธ์

การเตรียมดินเพื่อปลูกฟักทอง

การปลูกฟักทองคล้ายๆ กับแตงโม ควรขุดไถดินลึกประมาณ 25-30 ซม. เพราะเป็นพืชที่มีระบบรากลึก ควรตากดินทิ้งไว้ 5-7 วัน เพื่อฆ่าเชื้อโรคและวัชพืชได้บ้าง ควรใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก เพื่อปรับปรุงสภาพดินให้ร่วนซุย และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้ดิน แล้วจึงย่อยพรวนดินให้ร่วนซุยเก็บเศษวัชพืชต่างๆ ออกจากแปลงให้หมด

การปลูก พันธุ์ที่มีลำต้นเลื้อยและให้ผลใหญ่ ใช้เนื้อที่ปลูกมาก โดยใช้ระยะปลูก 3x3 เมตร

พันธุ์ที่มีทรงต้นพุ่ม ให้ผลขนาดเล็ก ใช้ระยะปลูก 75x150 ซม. (พันธุ์เบา)

ใช้วิธีหยอดหลุมปลูก หลุมละ 3-5 เมล็ด ลึกประมาณ 3-5 ซม. แล้วกลบหลุม ถ้ามีฟางข้าวแห้งให้นำมาคลุมแปลงปลูก เพื่อรักษาความชุ่มชื้นให้แก่ผิวดิน และเมล็ดพันธุ์จะงอกเป็นต้นกล้า ตั้งตัวได้เร็วการหยอดหลุมปลูกในแปลง จะได้ต้นกล้าที่แข็งแรง และโตเร็วกว่า การย้ายกล้าจากถุงมาปลูก หากหลุมใดไม่งอก แม้จะนำมาปลูกซ่อม ก็จะไม่เจริญไม่ทัน แต่หากว่างไว้ จะกินเนื้อที่ว่างมาก ควรปลูกซ่อม แต่จะเก็บผลได้ช้ามาก

การดูแลรักษาและ การให้ปุ๋ยแก่ฟักทอง

เมื่อต้นกล้าออกจะมีใบจริง 2-3 ใบแล้ว ควรถอนแยกต้นที่ไม่สมบูรณ์ทิ้งไป เหลือต้นที่สมบูรณ์แข็งแรง เหลือหลุมละ 2 ต้น และรดน้ำทุกวัน

เมื่อต้นกล้าเจริญจนไม่มีใบจริง 4 ใบ ช่วงนี้ให้ใส่ปุ๋ยแอมโมเนียมซัลเฟตหรือปุ๋ยผัก (21-0-0) ละลายน้ำแล้วใช้รดต้นฟักทอง ต้องรดน้ำทุกวัน

เมื่อฟักทองเริ่มออกดอก ใส่ปุ๋ยเคมี สูตร 15-15-15 (หรือสูตรใกล้เคียงกัน เช่น 13-13-27 หรือ 14-14-21) โรยรอบๆ ต้นแล้วรดน้ำตามและใส่ปุ๋ยอีกครั้งเมื่อฟักทองเริ่มติดผลอ่อน

พันธุ์ฟักทองที่เป็นพันธุ์หนักให้ผลโต อายุเก็บเกี่ยวยาวนาน ดังนั้นการใส่ปุ๋ยให้ฟักทองพันธุ์หนักควรใส่มากกว่าพันธุ์เบา

การรดน้ำต้องรดน้ำทุกวัน จนคะเนว่าอีก 15 วัน จะเก็บผลแก่ได้ จึงเลิกรดน้ำ

การกำจัดวัชพืชของฟักทอง

ควรทำในระยะแรก เพื่อให้ดินร่วนซุยและโปร่ง พอตันฟักทองมีใบปกคลุมดินแล้วก็ไม่ต้องกำจัดวัชพืช

เทคนิคการช่วย ผสมเกสรฟักทอง

เมื่อดอกฟักทองกำลังบานให้เลือกดอกตัวผู้ เด็ดมาแล้วปลิดกลีบดอกออกให้หมด นำไปเคาะละอองเกสรตัวผู้ให้ตกลงบนดอกตัวเมีย ถ้าติดผลจะให้ผลอ่อน ถ้าไม่ติดผลดอกตัวเมียจะฝ่อไป วิธีนี้เรียกว่า "การต่อดอก"

ต่อดอก โดยปลิดกลีบดอกตัวผู้ ออก แล้วนำไปเคาะให้ละอองเกสรตกลงบนดอกตัวเมีย

อีกวิธีหนึ่งที่เกษตรกรผู้ปลูกฟักทอง จ.สกลนคร แนะนำเทคนิคง่ายๆ คือ เอานมผงที่ใช้เลี้ยงทารกผสมน้ำพอประมาณ พ่นใส่ดอกฟักทองในระยะที่ดอกกำลังบาน เพื่อล่อแมลงมาช่วยผสมเกสร วิธีนี้ช่วยให้ฟักทองติดผลทุกเถา โดยไม่ต้องต่อดอก

การเก็บเกี่ยวฟักทอง

ฟักทองเป็นพืชผักที่แมลงไม่ค่อยชอบทำลายเมื่อผลแก่เก็บเกี่ยวได้เลยโดยสังเกตสีเปลือก สีจะกลมกลืนเป็นสีเดียวกัน ไม่แตกต่างกันมากนักดูนวลขึ้นเต็มทั้งผล คือมีนวลขึ้นตั้งแต่ขั้วไปจนตลอดทั้งผล แสดงว่าแก่จัดการเก็บควรเหลือขั้วติดไว้ด้วยสักพอประมาณเพื่อช่วยให้เก็บรักษาได้นานขึ้นสามารถเก็บผลไว้รอขาย หรือบริโภคได้นานๆ โดยไม่ต้องใส่ตู้เย็น

ฟักทองกับการให้ผลผลิต

จะทยอยเก็บผลได้ 5-6 ครั้ง เก็บได้เรื่อยๆ ถ้าปลูกเดือนกุมภาพันธ์จะเก็บผลได้ในเดือนมิถุนายน (พันธุ์หนัก) ทยอยเก็บไปได้เรื่อยๆ จนเดือนกรกฎาคม ต้นหนึ่งถึง 5-7 ผล 1 ไร่ ให้ผลผลิตประมาณ 1-1.5 ตัน ถ้าดูแลรักษาใส่ปุ๋ยดีจะให้ถึง 2 ตัน (น้ำหนักสด) ถ้าพันธุ์เบา ปลูกได้ 50-60 วัน ก็เก็บผลได้

โรคและแมลงศัตรู ของฟักทอง

1. โรคเหี่ยว (เกิดจากเชื้อแบคทีเรีย)

ลักษณะคือใบในเถาจะเหี่ยวลงทีละใบ เมื่อเหี่ยวจากปลายเถามาโคนเถาแล้ว จะเหี่ยวพร้อมกันหมดทั้งต้น ถ้าเอามือฉีกเถาที่เหี่ยวดูตามความยาวจะเห็นว่า กลางลำต้นในเถาน้ำมากกว่าปกติ เชื้อแบคทีเรียนี้จะอาศัยอยู่ในตัวแมลงเต่ามด เมื่อแมลงเต่ามดกัดกินใบ จะนำเชื้อนี้เข้าสู่ต้นฟักทองและเพิ่มปริมาณขึ้นอย่างรวดเร็ว

การป้องกันกำจัด ใช้สารเคมีเซฟวิน 85 อัตรา 20-30 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร (ห้ามใช้เกินจะทำให้ใบไหม้) ฉีดพ่น

แมลงเต่าที่เป็นพาหะนำโรคเกาเหี่ยว โดยฉีดพ่นเมื่อต้นกล้าแข็งแรง พ่นทุก 5-7 วัน จนฟักทองเริ่มทอดยอด

2. เพลี้ยไฟ

เป็นแมลงขนาดเล็กมาก ตัวอ่อนจะมีสีแสด ตัวแก่จะเป็นสีดำตัวขนาดเท่าปลายเข็มจะดูดน้ำเลี้ยงที่ยอดอ่อน และใต้ใบอ่อน ทำให้ยอดหดสั้นปล้องถี่ ยอดชูตั้งขึ้น หรือเรียกว่า โรคยอดตั้ง (ไอ้โต้ง) ถ้าเพิ่งเริ่มเป็นใหม่ๆ แล้วมีฝนตกมาหรือให้น้ำทั่วถึงเพลี้ยไฟจะหายไป

การป้องกันกำจัดแมลงในฟักทอง

1. ปลุกมะระล้อมไว้สัก 2 ชั้น แล้วจึงปลูกฟักทอง เพราะมะระจะต้านทานเพลี้ยไฟได้ดี หรือปลุกมะระแซมในแปลงที่ปลูกฟักทอง
2. เพลี้ยไฟชอบระบาดในฤดูแล้ง ถ้ามีฝนมาจะหายไป เมื่อเพลี้ยไฟเข้าทำลายใช้แลนเนท หรือโรเนต หรือพอสซ์ ฉีดพ่นทุก 5-7 วัน ถ้าระบาดมากฉีดพ่น 3-5 วัน โดยงดพ่นก่อนเก็บเกี่ยว 15 วัน

ประชาสัมพันธ์โดย

สำนักงานเกษตรอำเภอผาขาว

329/11 หมู่ 1 ตำบลโนนปอแดง อำเภอผาขาว จังหวัดเลย

facebook : สำนักงานเกษตรอำเภอผาขาว จังหวัดเลย

website : <http://phakhao.loei.go.th>

e-mail : agripk@doae.go.th

<http://www.facebook.com/agripk>

tel & fax : 0-4281-8131